

УДК 130.2

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Поліщук Р.М.

Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

Досліджено процес формування національно-культурної ідентичності українського народу в процесі глобальних трансформацій. Виокремлено ряд чинників, які надають можливість проаналізувати передумови та перспективи цього процесу. Серед передумов та чинників формування виділяється тривале існування України у бездержавному стані, адже населення перебувало під впливом інших національних культур. Із здобуттям українцями незалежності виникли крім цих, інші чинники впливу на формування культурної самобутності, серед яких можна визначити постколоніальну соціокультурну спадщину та глобалізаційні процеси. Підкреслено, що тенденція сприйняття європейської системи цінностей на противагу постколоніальним установкам, повинна згуртувати та зміцнити українську націю з її стержневою культурною традицією.

Ключові слова: національна ідентичність, культурна ідентичність, глобалізація, трансформації, українське суспільство.

Постановка проблеми. Національна ідентичність виявляється у процесі визначення компонентів національного буття, національних цінностей. На її формування впливають історичні, ментальні, соціально-економічні, географічні та геополітичні чинники. Визначення конструктивної національної стратегії розвитку тісно пов'язане з процесами глобалізації, які відбуваються у світі. Ці процеси неминуче наштовхуються на національно-культурну ідентичність як на перешкоду своєму природному розвитку. Власне тому, виникає спонукання проаналізувати феномен національної ідентичності, виокремити передумови та чинники її формування, дослідити стан, проблеми та перспективи формування національно-культурної ідентичності в Україні в умовах суспільних трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних дослідників особливу увагу вивченню національно-культурної ідентичності та національним державотворчим процесам приділяють такі вчені: Л. Хашиєва, Т. Бердій, М. Скринник, Н. Пелагеша, М. Завгороднюк, О. Забужко, Є. Бистрицький, М. Рябчук, М. Козловець та ін.

Однак, мало дослідженою залишається проблематика сучасних тенденцій розвитку української культури, виокремлення чинників, які впливають на виформування культурної ідентичності українського народу в епоху глобальних трансформацій. Тому, тема статті є актуальною для осмислення можливих векторів розвитку нашого суспільства.

Мета. Проаналізувати передумови (чинники) та тенденції формування національно-культурної ідентичності українців в умовах трансформацій.

Виклад основного матеріалу. Дослідження трансформації національно-культурної ідентичності в епоху глобалізації можливе за допомогою обґрунтування залежності ідентичності від соціокультурного та економічного контексту, на основі якого конструюється, змінюється чи утверджується своя ідентичність. Глобалізаційні процеси створюють загрозу руйнації національно-куль-

турного ідентифікаційного ядра, яке є скарбницею інваріантних матриць, традицій та усталених уявлень спільноти про себе.

Важливою та влучною видається теза Л. Хашиєвої, про те, що «ядро національної ідентичності складає культура – потужний інтегруючий символічний ресурс, в силу чого культурна ідентичність, на відміну від громадянської ідентичності (громадянської приналежності до конкретної держави), здебільшого є результатом особистісного вибору людини» [18, с. 276-283]. Збереження та зміцнення цього ядра, на нашу думку, становить найважливіше завдання культурної політики, оскільки національна ідентичність є її фундаментом і найважливішим ресурсом конкурентоспроможності в умовах глобалізації й перетворюється для багатьох країн на питання національного виживання.

Дослідник Т. Бердій висловлює думку, що сучасне українське суспільство характеризується спроби виробити національний ідеал, спроможний конкурувати з глобальним ціннісними установками, прагнення до втілення національної мрії. На процес виформування української національної ідентичності впливають ідеологічні, політичні та культурні аспекти [1, с. 410].

Дослідники сучасної філософії концентрують увагу на виявленні нових механізмів та моделей самоідентифікації. З цього приводу можна зазначити, що прикметною рисою цих нових моделей є їх велика варіативність, свобода в їх зміні та заміні. Таке твердження дає нам змогу висловити думку, що процеси глобалізації вибудовують для українського громадянина щонайменше дві наднаціональні ідентичності: європейську та проросійську, або ж постколоніальну. Вибір залежить від людини, як окремого індивіда, який сам може обирати той чи інший вектор розвитку – європейський чи проросійський, чи конструювати власну наднаціональну ідентичність, або ж залишатися поза процесом вибору.

Зауважимо, що глобалізація має безпосередній вплив на сучасні держави та їх національну ідентичність, посилюючи процеси їхньої трансформації. М. Львова стверджує, що «національна

ідентичність існує всередині матриці, що постійно змінюється у багатовимірному, динамічному змішанні мереж» [10].

Л. Хашиєва зазначає, що в умовах модернізації конструювання національної ідентичності, з одного боку, пов'язується з ризиком ідеалізації минулого, а з іншого – несе загрозу історико-культурного забуття, підміни фактів, трансформації символічного простору [18, с. 276-283]. Ця теза є актуальною для українського суспільства, де здійснюється спроба формувати національну ідентичність на основі жертовності та трагічності нашої історії, а також існує загроза забуття чи підміни культурних традицій.

Однією з основ для формування національної ідентичності можна вважати державний кордон, за межами якого вимальовується образ «іншого». Ця теза є для нас актуальною, як зазначає П. Ленно, досліджуючи механізми-засоби конструювання образів «іншого», «оскільки в Україні ці механізми активно використовуються для формування часто полярних регіональних ідентичностей, що не йде на користь державі» [9, с. 186].

Варто зазначити, що найболючіше це переноситься в умовах роз'єднання одного народу, коли на перший план виходять особисті амбіції та інтереси зацікавлених у цьому «діячів», проводиться політика створення міфів для поляризації та формування конкуруючих ідентифікаційних моделей в рамках нашої держави. Яскраво це знаходить вираження, через пропагування в ЗМІ контрастних образів «руського мира», що намагається захистити всіх і всюди та злих «бандерівців».

Національна ідентичність еволюціонує разом з еволюцією концепту суверенітету, бо «в таких умовах державний суверенітет підривається «розщепленням» лояльності індивіда між трьома відносно самостійними сферами – державою, транснаціональними та соціокультурними мережами». Оскільки наднаціональні об'єднання держав також є суб'єктами глобалізації, то, очевидно, що національні ідентичності трансформуються під впливом наднаціональних об'єднань держав» [13, с. 47]. На нашу думку, Україна має безпосереднє відношення до двох наднаціональних об'єднань держав ЄС і колишнього СНД, під впливом яких українська національна ідентичність трансформується.

Держава утворює національно-громадянську ідентичність за допомогою різних складових політичної культури. Глобалізаційні процеси вводять своїх «агентів» у цю політику, що призводить до розпорошення суверенітету, створює ситуацію, коли вони починають впливати на політику ідентичності та її реалізацію.

Дослідник Н. Пелагеша зазначає, що «основними засобами формування ідентичностей акторами міжнародних відносин є цінності, ідеї та дискурси, які ці актори поділяють. А соціальна взаємодія та взаємне навчання акторів, під час якого відбувається формування (конструювання) ідентичності, і яке супроводжується співконструюванням агентів та структур розглядають як основні міжнародні процеси. На українське внутрішньодержавне соціокультурне середовище, на основі якого створюється національна ідентичність, впливають міжнародні ак-

тори – наддержавні союзи держав ЄС та СНД. Їх вплив треба оцінювати не тільки в економічних та військових термінах, як того вимагає реалізм, а також у термінах поширення ідей та цінностей, а також їх впливу на політику ідентичності та ідентифікаційні практики» [13, с. 55].

Під впливом утворень Європейського союзу та СНД, через втілення на території національної держави впливу чинників притаманних для їх наднаціональних ідентичностей, українська національна ідентичність трансформується. Тому, коли вектором розвитку є євроінтеграція, то відповідно вибудовується європейська наднаціональна ідентичність, в іншому ж випадку, тобто у площині СНД – постколоніальна чи проросійська.

Для сучасної України, де тісно переплетені загальноукраїнські та регіональні тенденції соціокультурної трансформації, вельми важлива проблема цивілізаційної самоідентифікації параметрів буття. Ця необхідність самоідентифікації свідчить не стільки про глобалізацію, скільки про проблеми і кризи самовизначення, нездатності традиційної свідомості подолати страх втратити свій суверенітет, підкоритися невідомим, чужим цілям, цінностям і принципам. Цей страх стає актуальною проблемою в умовах українського конфлікту, що тягне за собою деструктивні, небезпечні для суспільства наслідки.

Розпад радянського союзу для України став трансформацією історичною масштабу. У 1991 р. Україна була проголошена незалежною державою, що посилює процеси формування нової національної ідентичності. Проте, внаслідок масштабної економічної, соціокультурної, ідеологічної кризи ці процеси не мали позитивного результату. Причиною цього можна вважати низький рівень національної свідомості, приниженням статусом української мови, що є наслідком політики радянської «імперії». Тому, кінець ХХ століття можна визначити як пошук українцями самих себе, як процес українізації.

На думку дослідника націєтворчих процесів Г. Касьянова, було розроблено національний проєкт побудови громадянської нації, в якому чільне місце посідає не етнічна належність, а громадянство. Оскільки етнічні українці самі перебували в стадії набуття національної свідомості, процес очолили бюрократичні еліти, для яких формування громадянської нації було справою їх власної легітимації та самозбереження [6, с. 131-152].

Найбільш показовим у сенсі позитивного зрушення у національній та етнічній ідентифікації є позиція української молоді, яка повинна виконувати ключову роль, бо має використовувати весь свій потенціал на формування нової української національної самосвідомості. І. Вільчинська досліджуючи це питання виокремила основні ознаки національної ідентифікації української молоді: раціонально-практичне наповнення етнічної та національної ідентичності соціальним і практично-політичним змістом; відсутність усвідомлення чіткої межі між етнічним і національним буттям; орієнтація на нові цінності, першочерговими серед яких вважаються свобода пересування у світі, свобода слова й доступу до інформації, свобода підприємництва й можливість розпоряджатися своєю власністю, свобода волевиявлення, захищеність з боку держави, національна самобутність у поєд-

нанні з основними детермінантами загальнолюдського [2, с. 10]. В ідентифікації молоді відбуваються два паралельних процеси: індивідуалізація прозахідного типу та пошук нової корпоративної самореалізації. Молодь прагне до самоорганізації на принципово новій етнонаціональній основі, що передбачає: пристосування індивідуальної свідомості, поведінки, культурного досвіду до мінливих наслідків техногенної революції; зниження у свідомості молоді значення держави як учасника процесів формування культурного простору; переорієнтацію свідомості значної частини молоді на відхід від неусвідомлених наслідків домінування вестернізації; формування соціокультурних механізмів становлення громадянського суспільства.

Важливою проблемою трансформації українського суспільства виступає модернізація структури масової свідомості. Як стверджує Ю. Семенова, у трансформації сучасної системи базисних цінностей, яка формує особистісну ідентичність, основну роль грає фактор глобалізації, з яким безпосередньо пов'язане прискорення темпів соціальних і культурних трансформацій, посилення фрагментарності і сегментарності усіх сфер суспільного життя, що у свою чергу посилює динаміку поновлення ідентифікацій [17, с. 96-103].

Україна потрапила в глобалізаційні процеси в умовах розпаду радянської багатонаціональної ідентичності, що загострює проблему трансформації масової свідомості та ускладнює пошук нової національної ідентичності.

Геополітичне розташування України й історичні особливості розвитку її регіонів обумовили невизначеність щодо великих світових центрів політичних і цивілізаційних орієнтацій. На думку М. Завгороднюка, основними чинниками, що ускладнюють ситуацію, виступають сприйняття в свідомості українців західних інститутів і цінностей, структурна неготовність до євроінтеграційних та євроатлантичних процесів, динаміка укріплення російського домінування на пострадянському суспільстві. У цілому глибина та масштаби поляризації українських регіонів такі, що, з одного боку, ставлять під сумнів перспективу консолідації української демократії, а з іншого – відкривають широкі можливості для політичних маневрів і створення ситуативних політичних коаліцій, направлених на досягнення конкретних політичних цілей [5, с. 162].

Проблема формування колективної ідентичності українського народу в контексті соціокультурних трансформацій набуває особливої гостроти й актуальності в умовах суттєвої активізації глобалізаційних процесів у світі. Т. Воропаєва зазначає про проведені дослідження, які показують, що для українства найтипівішими є три типи ідентифікаційних практик: 1) консервативно-ретроспективна (коли люди усвідомлюють себе переважно через минуле і ототожнюють себе з давніми традиціями своєї спільноти; в її межах формується племінна, локально-територіальна, станова, етнічна, метаєтнічна та пострадянська ідентичність), яка спрямована на забезпечення стабілізаційних засад суспільства; 2) конструктивно-перспективна (коли люди співвідносять себе з модерними ідеалами та цінностями, спрямованими у майбутнє; в її межах формується континентальна, планетарна, національно-куль-

турна та громадянсько-політична ідентичність); 3) сакралізуюча (яка може поєднуватися як з першим, так і з другим типом ідентифікаційних практик; в її межах формується метаєтнічна, племінна, етнічна, релігійна ідентичність), що є найдавнішою ідентифікаційною практикою на теренах України [3, с. 11-14].

Істотні трансформації ідентичності торкнулися всіх рівнів соціальної структури регіонів. Разом з тим, на думку М. Рябової, зберігається ряд колишніх рис і ознак. Нові соціокультурні цінності, відносини ще в належній мірі в них не структурувалися. Межі між ними носять аморфний характер, існують проміжні, перехідні території з невизначеним або суперечливим статусом, що вимагає окремого самостійного розгляду [16, с. 9-16].

Така доля спіткала і нашу державу, адже «кожен політичний катаклізм або породжує кризу ідентичності, або є її наслідком. Ідеться насамперед про стан певної невизначеності тих чи тих колективних переживань або колективних значень, які тривалий час мали чинність і слугували орієнтирами соціальної поведінки людини. В цьому сенсі криза ідентичності, що запанувала після розпаду СРСР, розгорнулася ще тоді, коли в суспільстві почали утверджуватися подвійні стандарти й виразно окреслилася каста привілейованих осіб, що формувалася переважно з компартійних зверхників» [11, с. 77]. Це вочевидь спричинило виникнення подвійної офіційної імперської ідентичності. З одного боку, ідентифікувальна уява породжувала таку конкретну колективність, як «радянський народ», а з другого – таку, як «українці» [11, с. 78].

Небезпечна соціальна мобільність пострадянської України, руйнування професійних сфер, масова комерціалізація свідомості як неминучий супутник дедалі більшої пауперизації населення, корупція, що стала структурною, системною рисою суспільства, в якому ми живемо, – все це зруйнувало підґрунтя самоідентифікації індивіда як частини національної цілості [11, с. 83]. Спадкоємність нашого колоніального минулого і постколоніального сьогодення та способів, в яких ностальгія та історична пам'ять впливає на формування нової ідентичності є передумовами кризи.

Пошуки інтегральної ідеології, творення нової національно-культурної ідентичності у постколоніальній Україні зводилися до намагання інституціонувати утопію. Вся інформаційна структура та мовлення політиків насичені евфемізмами та евфемістичними оцінками, що створює загальний, «камуфляжний» образ реальності. Наш народ знаходиться у постійному пошуку нових міфів, міфічних героїв, що не дає змогу розкрити свій потенціал і втілити його у створенні своєї культурно збагаченої, економічно незалежної держави України.

Вагомим чинником формування культурної ідентичності України та інших держав є смисли. Цікаву думку з цього приводу висловлює Г. Почепцов: «Смисли безпосередньо пов'язані з людьми, які або їх породжують, або транслиують. При цьому можна нести і чужі смисли, будучи агентом змін на чужу користь. У результаті соціосистема почне рухатися у невластивому

їй напрямку. Сенси не існують самі по собі, ми отримуємо їх у пакеті з людиною, яка їх передає нам. І ця людина істотно впливає на сприйняття нами цього смислу» [15]. Варто зазначити, що під культурними смислами розуміють ідеаціональні конструкти, які є інформаційним та експресивним змістом певних знаків і символів. Український дослідник проблеми ідентичності М. Козловець вважає: «За умов можливих і реальних руйнувань ідентичностей перед людьми постійно постає завдання конструювання і набуття нових життєвих смислів» [8, с. 135].

Рушійною силою для навіювання смислів є пропаганда. Пропаганда, по суті, можлива завдяки створенню смислам. Як правило, це смисли нездійснених бажань. Пропаганда частіше говорить саме те, що хочуть почути, а не те, чого почути не хочуть.

Дослідник Д. Дондурей робить акцент на тому, що інформаційна цивілізація взяла на озброєння телебачення з його способами навіювання смислів. Коли не можна використовувати негативацію фізичних контекстів, негативують віртуальні та інформаційні. Збереження радянського світогляду і м'який примус громадян до безперервних розваг – такі основні ідеологічні завдання, які вирішуються сьогодні за допомогою управління ЗМІ [4].

Нові смисли впроваджують у масову свідомість, роблячи їх єдино можливими, а потім під них починають підбивати саму дійсність. І масова свідомість починає діяти за планом конструкторів, оскільки вже сама дійсність підштовхує всіх до потрібних смислів.

Навіювання смислів, трансформація масової свідомості українців відбувається протягом всієї історії і дотепер. П. Почепцов зауважує: «Якщо ви отримаєте інші знання, ніж ті, які отримують всі інші, ваша голова буде інша» [14].

Такі навіювання штучно конструйованих смислів в сучасному інформаційному суспільстві носять маніпулятивний характер, вони здатні керувати свідомістю людей та навіть змінювати ідентифікаційні коди. «Культурні коди беруть участь у формуванні системи суб'єктивних координат, в якій розгортається життєдіяльність індивіда, а отже, у творенні його суб'єктивної реальності. Формуючи уявлення про символічну

значущість об'єктів та явищ для індивіда, культурні коди тим самим беруть участь у творенні його ціннісних орієнтацій» [7, с. 10-21].

Яскравим прикладом є ситуація на Сході України. Аналіз стосунків між Україною та Росією в соціокультурній сфері приводить до висновку, що сучасна регіональна поляризація України та її динаміка є наслідком не тільки культурно-історичних відмінностей між населенням Сходу та Заходу України, що склалися історично, а й результатом цілеспрямованої політики ідентичності, що проводиться РФ. Росія надзвичайно активно продовжує спроби створити на території колишньої Російської імперії і на території України єдину ідентичність, яка б легітимізувала її присутність [12, с. 13].

Росії для використання військової сили необхідно було поділити Україну на «правильну» і «неправильну», оскільки всі ми виростили в радянській парадигмі «братніх народів». Для того, щоб застосувати силу до братнього народу, Україна в ЗМІ весь час висвітлювалася в негативному ключі, що дозволило в потрібний час вести розмову про нелегітимність влади, про хунту, про бандерівців-неонацистів-фашистів. У цій моделі саме вони – «неправильні» – захопили владу, а жертвою став український народ, братський, який і потрібно захистити, що відбулося на протистоянні в межах східної України.

Висновки. У період входження українського суспільства в новий етап його розвитку, інформація і її вища форма – наукове знання стають стратегічним ресурсом, ефективне управління яким дозволяє державам досягти конкурентних переваг. Використання глобальних інформаційних ресурсів в інтересах національного розвитку України повинно сприяти збереженню позитивних тенденцій самобутнього національного розвитку в умовах глобалізації.

Можна стверджувати, що модерна національна культура українців продовжує формуватися, спостерігається тенденція сприйняття європейської системи цінностей на протигагу постколоніальній. Саме ця тенденція може сприяти згуртуванню української нації, що в подальшому, позитивно вплине на перспективи інтеграції України до європейського співтовариства.

Список літератури:

1. Бердїй Т. Формування національної ідентичності: український контекст / Т. Бердїй // Гілея: науковий вісник 2013 № 05(72) Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: ВІР УАН. – 966 с.
2. Вільчинська І. Етнічна та національна ідентичність сучасної української молоді: Автореф. дис. канд. політ. наук: 23.00.05 / І. Вільчинська // НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького – К., 2002. – 20 с.
3. Воропаєва Т. Ідентичність українського народу в контексті соціокультурних трансформацій: теоретико-методологічні засади дослідження / Т. Воропаєва // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка: Українознавство*. 1994. – 2010. – Вип. 14. – С. 11-14.
4. Дондурей Д. Телевизор – главный инструмент управления страной [Електронний ресурс] / Д. Дондурей // Нескучный сад. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nsad.ru/articles/daniil-dondurej-televizor-glavnyj-instrument-upravleniya-stranoj>.
5. Завгороднюк М. Самоідентифікація українського суспільства / М. Завгороднюк // Матеріали міжнародної міждисциплінарної конференції «Людина та її ідентичність у добу глобалізації», 29-30 червня 2010 р. / Відп. за випуск професор А. Карась. – Львів, 2010. – С. 162.
6. Касьянов Г. Украина 1991-2007. Очерки новейшей истории / Г. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – С. 13-152.
7. Кліменкова А.М. Методика ідентифікації культурних кодів комерційної реклами: розробка та валідація / А.М. Кліменкова // Український соціум. – 2014. – № 3. – С. 10-21.
8. Козловець М. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: монографія / М.А. Козловець; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с.

9. Леньо П. Образ «Іншого» та формування колективних ідентичностей у Європі / П.Ю. Леньо // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Історія. – 2013. – Вип. 2. – С. 186-187.
10. Львова М. Сущность и содержание феномена национальной идентичности в современных философских, социальных и политических теориях: Автореф. дис. ... канд. филос. наук: 09.00.11 / М. Львова. Помор. гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – Архангельск, 2004.
11. Національна ідентичність і громадянське суспільство / Є. Бистрицький, О. Білий, Р. Зимовець, Р. Кобець, С. Лозниця, С. Пролесев. – К.: Дух і літера, 2015.
12. Пелагеша Н. Трансформація української національної ідентичності в умовах глобалізації [Текст]: автореферат дис. ... канд. політ. наук: 23.00.05 / Н.Є. Пелагеша; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К.: [б. и.], 2009. – 20 с.
13. Пелагеша Н. Україна у смислових війнах постмодерну: трансформація української національної ідентичності в умовах глобалізації / Н. Пелагеша. – К.: НІСД, 2008. – 288 с.
14. Почепцов Г. Новые подходы к анализу социосистем: есть ли здесь место ценностям? [Электронный ресурс] / Г. Почепцов. – 2012. – Режим доступа до ресурсу: <http://psyfactor.org/psyops/pocheptsov2.htm>.
15. Почепцов Г. Смысли, люди і події, що трансформують масову свідомість. [Электронный ресурс] / Г. Почепцов – Режим доступа до ресурсу: http://www.jimagazine.lviv.ua/2015/Pocheptsov_Smysly_i_podii_scho_transform_mas_svidomict.htm.
16. Рябова М. Формирование новых идентичностей: диалектика глобального и регионального / М.Э. Рябова. – 31.05.2010 // Регионология. – 2009. – № 04. – С. 9-16.
17. Семенова Ю. Криза ідентичності в умовах трансформації системи цінностей / Ю.А. Семенова // Гуманітарний часопис. – 2004. – № 1. – С. 96-103.
18. Хашиєва Л.В. Множинна ідентичність: реалії глобалізованого суспільства / Л.В. Хашиєва // Актуальні проблеми державного управління. – 2014. – № 1. – С. 276-283.

Полищук Р.

Львовский государственный университет физической культуры имени Ивана Боберского

ФОРМИРОВАНИЕ НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ УКРАИНСКОГО НАРОДА В ПРОЦЕССЕ ГЛОБАЛЬНЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ УКРАИНСКОГО ОБЩЕСТВА

Аннотация

Исследован процесс формирования национально-культурной идентичности украинского народа в процессе глобальных трансформаций. Выделен ряд факторов, которые дают возможность проанализировать предпосылки и перспективы этого процесса. Среди предпосылок и факторов формирования выделяется длительное существование Украины в безгосударственном состоянии, ведь население находилось под влиянием других национальных культур. С обретением Украинской независимости возникли кроме этих, другие факторы влияния на формирование культурной самобытности, среди которых можно определить постколониальную социокультурную наследие и глобализационные процессы. Подчеркнуто, что тенденция восприятия европейской системы ценностей в противовес постколониальным установкам, должна сплотить и укрепить украинскую нацию с ее стержневой культурной традицией.

Ключевые слова: национальная идентичность, культурная идентичность, глобализация, трансформации, украинское общество.

Polishchuk R.M.

Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky

FORMATION OF NATIONAL-CULTURAL IDENTITY OF THE UKRAINIAN PEOPLE IN THE PROCESS OF GLOBAL TRANSFORMATIONS OF UKRAINIAN SOCIETY

Summary

The process of forming the national-cultural identity of the Ukrainian people in the process of global transformations is researched. There are a number of factors that make it possible to analyze the preconditions and prospects of this process. Among the prerequisites and factors of the formation is the long existence of Ukraine in an unsustainable state, since the population was influenced by other national cultures. Apart from these, other factors influencing the formation of cultural identity, including the post-colonial socio-cultural heritage and globalization processes, arose as Ukrainians gained independence. It is emphasized that the tendency of perception of the European system of values, as opposed to postcolonial attitudes, should rally and strengthen the Ukrainian nation with its pivotal cultural tradition.

Keywords: national identity, cultural identity, globalization, transformation, Ukrainian society.